

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvérve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok foglalkoztatására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 302. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914 december 30.

Batum ostroma előtt.

**Háboruellenes hangulat Japánban.
Ostromállapot Pétervárott. — Török győzelmek.**

Mig a német, magyar és osztrák szövetséges seregek Lengyelországban visszanyomták az oroszokat, addig a törökök sem pihentek. Batum előtt megjelentek a kurd lovasok s minden órán várható Batum ostromának megkezdése.

Északon Varsót, délen Batumot fenyegetik Oroszország támadói; a nagy kolosszus minden harcúterén védekezésre szorul, segítséget pedig

hiába remél szövetségeseitől. A franciák le vannak kötve Flandriában, az angolok a tengeren, Japánban pedig egyre hangosabban nyilatkozik meg a háboruellenes közvélemény.

Az orosz tulerő akármily nagy, az igaz ügyet még sem képes legyőzni.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Batum részleges körülzárása.

Bécs, dec. 29. Bukarestből jelentik a Südslawische Korrespondenz-nek: Konstantinápolyi jelentések szerint Batumot irreguláris kurd csapat és mintegy háromezer kurd lovasok részben körülzárta. A török főerő megérkezése, a mely nehéz ostromágyukat hoz magával, minden órában várható. A török főváros katonai köreiben azt hiszik, hogy Batum, a melynek erődítései meglehetősen régiek és a mely csak egy harmadrangu várnak felel meg, igen rövid idő alatt török kézre fog kerülni. A szent háboru zászlaja alá egész Kaukázusban ezerszámra sereglenek a harcosok. A kurdok felkelése Oroszország ellen általános.

Török győzelem az oroszokon.

Konstantinápoly, dec. 29. A főhadiszállás a következő kommunikét teszi közzé: Csapatunk a Murad völgyében megütköztek az ellenséggel és azt teljesen megverték. Csapatunk két ágyút zsákmányoltak a hozzávaló lőszerrel, egy gépfegyvert, két lőszerkocsit, 36 öszvért, 115 lovat, ezenkívül két magasabb rangú tisztet, két altisztet és 96 közlegényt fogtak el.

A december 23-ról kelt orosz jelentés azt mondja, hogy az oroszok Sari Kanysben vagyis egy olyan helységben, mely a Kaukázusban fekszik, megkezdtek az offenzívát. Az oroszok ezzel tehát beismerik, hogy a török hadsereg orosz területen van. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Pétervár ostrom állapotban.

Stockholm, dec. 29. Az orosz kormány a legszigorubb hadiállapotot hirdette ki Pétervárott és külvárosaiban.

Az oroszok visszavonulása Lengyelországban.

London, december 29. A „Times” szent-pétervári levelezője jelenti: Az új orosz hadállás, a melyet az oroszok Varsó közelében elfoglaltak, Sochacevtől kiindulva a Rakva mentén és Lovietól keletre húzódva egész Opoenóig terjed.

Az oroszok ugyanolyan mintaszerű rendben vonultak vissza új védelmi vonalukra, mint a mikor Lodzot feladták. Az oroszok most Piotrkowtól Opoeno felé is azért vonultak vissza, mert a Vilun felől előretörő német seregek a Bzura folyó mentén az orosz hadsereget oldalában fenyegették.

Német repülőgépek Sochacew fölött.

Stockholm, december 29. Pétervárról jelentik, hogy öt német repülőgép jelent meg a lengyelországi Sochacew fölött és negyven bombát hajított le. A távirat csak annyit említ, hogy sok faház leégett és halottak is voltak.

Milano, december 29. Pétervárról táviratozzák az itteni lapoknak: Egy bomba azok közül, a melyeket az öt német repülőgépről dobtak le Sochacewre, a város főpiacán robbant fel, a hol akkor nagy népsokaság tolongott. A robbanás igen nagy pusztítást tett az emberek között. Állítólag közel százan meghaltak.

A galíciai harcúteri helyzet.

Berlin, december 29. Schreibershofen szolgálaton kívüli őrnagy, a Vossische Zeitung és a B. Z. am Mittag munkatársa a következőket írja:

Ha az osztrák magyar csapatoknak déli irányban való visszavonulása nem is volt kívánatos, mert ezáltal az oroszok balszárnya ellen megindított támadás holt pontra jutott, mégis ez idő szerint semmiféle aggodalomra nincsen ok. Számítani kell azzal is, hogy az osztrák magyar hadvezetőség kétségtelenül azonnal megtette a szükséges ellenintézkedéseket, hogy a helyzetet ismét javunkra fordítsa. Tekintetbe kell venni azt is, hogy a tulajdonképeni döntés nem Galiciában, hanem Nyugat-Lengyelországban fog meg-

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák.
Divatos ruhaszövetek, mosó-kelmék, flanell és barchetek. Fehérneműek, vászon és szőnyegek.
Hadi felszerelések; Dr. Jáger alsóruházat, keztyük, hósapkák, haskötők, lábszárvédők, bőr-bekecsek, gumi-köpeny, és hálósákok. Posztó és bőrkamáslik. **Gyapjutakarók és pokróczok legnagyobb választék.** Olcsó, szabott árak! **Cziller Imre** Nagyáruházában.

történni. Eppen ez okokból a szövetséges csapatoknak sikeres előnyomulása sokkal fontosabb, mint az osztrák magyar csapatoknak a Kárpátokban való visszavonulása.

Román tábornok a galíciai helyzetről.

Bukarest, december 29. A Diminatea hasábjain nyilatkozik P. G. tábornok, a bukaresti hadtest volt parancsnoka a lengyelországi harcéri helyzetről. A cikk többek között ezeket mondja:

A szövetséges német- és osztrák-magyar seregek hadjárata igen kedvezően alakul ki rájuk nézve a lengyelországi harcérien. Az orosz hadsereg zömét sikerült rákényszeríteni arra, hogy kelet felé vonuljon vissza, másrészt pedig az osztrák magyar csapatok láthatólag Nyugat-Galiciából is hamarosan kiűzik az orosz seregeket. A limanovi sikerük is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az oroszoknak most egyszerre kelet és észak felé kell a visszavonulást megkísérelniük. Míg a németek saját nagy vasúti hálózatukon kívül még a lengyelországi nagyobb vasúti vonalakkal és ezenfelül nagyszámu automobilokkal is rendelkeznek, ami csapataik eltolásait hihetetlenül megkönnyíti nekik, addig másrészt az orosz trón elszállítását teljesen mocsaras vidéken majdnem leküzdhetetlen akadályokba ütközik és sok időt vesz igénybe.

A megrémült Varsó.

Amsterdam, december 29. A Daily Telegraph levelezője jelenti Varsóból: Vasárnap

sokat szenvedett Varsó a német repülők támadásaitól. Három Taube felhasználta a szép időt s megjelent Varsó felett nagy magasságban. A közönség rémülten menekült az utcákról a házakba. Egy házat szétromboltak a repülők bombái. A kórházak — jelenti a levelező — zsúfolva vannak, pedig csak nehéz sebesülteket helyeznek el bennük. Amint szállítható állapotba jutnak, azonnal az ország belseje felé fekvő helységekre továbbítják őket. Legutóbb azonban könnyű sebesültek jöttek csak Varsóba, ami megint nagy rémületet keltett. Ezt ugyanis annak a jeléről tekintették, hogy a csapatoknak már nem volt idejük arra, hogy a nehéz sebesülteket kivigyék a tűzvonalból s megmentésük őket.

Przemysl hősi védelme.

Stockholm, december 29. A hetek óta ostromolt Przemysl váráról az orosz hivatalos jelentés jóformán mindennap megemlékezik. Már jó idő óta nap-nap után jelenti, hogy a várórség erőteljes kirohanásokkal nyugtalanította a körülzárt sereget. Igaz ugyan, hogy az orosz jelentés mindannyiszor hozzáfűzi, hogy ezeket a kirohanásokat az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva visszaverték, mégis a legutóbbi orosz hivatalos és nem hivatalos jelentésekből az derül ki, hogy a várórség folytonos kirohanásaival még most is nagy veszteségeket okoz a körülzártaknak.

Véres dulakodás a japán képviselőházban.

Basel, december 29. Tokiói jelentés szerint a japán képviselőházban heves jelenetek voltak, mielőtt a kormány a parlamentet feloszlatta volna. A sziget-politika védelmezői és a

kontinentális politika hívei között dulakodásra került a sor. Sahibava képviselő, volt minisztert e közben két pad közé szorították, úgy hogy súlyos belső sérüléseket szenvedett.

Sachalin sziget átengedése Japánnak.

Berlin, december 29. Az a hivatalos pétervári távirat, amely szerint Oroszország nem ígérte oda Sachalin sziget felét Japánnak, hogy cserébe ágyukat adjon, úgy lát-

szik nem mond igazat. Az entente egyik hírforrása, maga a Reuter-ügynökség jelenti most Washingtonból, hogy az ottani japán nagykövet hivatalosan közölte ezt a tényt az amerikai kormánnyal. Japán a nehéz ágyukon kívül még tiszteket is ad cserébe Sachalinért.

A trónörökös máramarosi látogatása.

Máramarossziget, december 29. Az Est jelenti: Ófensége Károly Ferenc József trónörökös vasárnap reggel Máramarosszigetre érkezett. Az állomáson vezérkara élén Pflanzner-Battin báró lovassági tábornok, a polgárság néhány előkelő tagja pedig Nyegre főispán vezetésével fogadta a trónörökösöt. A trónörökös Pflanzner előtt a király megelégedését tolmácsolta a csapatok magatartása felett és átnyújtotta a tábornoknak a Lipórend nagykeresztjét a hadiékítménnyel.

Azután a tábornok minden tisztet, Nyegre főispán pedig minden polgári személyt bemutatott a trónörökösnek. Károly Ferenc József trónörökös automobilon a templomba

ment, ahol misét hallgatott, majd félóra mulva tovább utazott a frontra. Este félnyolc órakor a trónörökös visszaérkezett Máramarosszigetre.

Az állomáson hivatalosan Szöllössy polgármester fogadta. Mindenkiel magyarul beszélt a trónörökös, aki ezredesi, tábori egyenruhát viselt.

A fogadtatás után fáklyásmenet volt nemzeti zászlókkal. A trónörökös a megyeháza ablakából tisztelegve és kezével intgetve köszönte meg az ünneplést és messzehallható hangon mondta:

— Nagyon köszönöm a lelkes fogadtatást. Megfogom mondani Ófelségének, a ki-

rálynak, aki nagyon fog örülni hazafias magatartásuknak. Még egyszer nagyon köszönöm.

A trónörökös vacsorára a tisztikar vendége volt. Az éjszakát a főispán lakásában töltötte és reggel hét órakor elutazott.

A trónörökös látogatása az itteni hadseregszempontnak szült. A látogatás célja az volt, hogy a trónörökös személyesen győződjék meg a hadseregszempont legénységének állapotáról és magatartásáról. Ófensége az egész napot a fronton töltötte, ahol számos közlegényt és tisztet megszólításával tüntetett ki és hosszasan elbeszélgetett velük.

Küzdelem Flandriában.

Berlin, december 29. Amsterdamból jelentik: A Tijd tudósítója azt írja, hogy a szövetségesek igen nagy erőfeszítéssel igyekeznek az Yser mellett területet nyerni. A francia tisztek azzal igyekeztek a legénységbe bátorságot önteni, hogy újra Brüsszelben lesznek, de ennek ellenére se sikerült előnyöket elérniük. Ellenkezőleg — írja a tudósító — a szövetségeket, különösen a franciákat nagy idegesség fogta el és helytelen intézkedéseiket a németek jól ki tudták használni. Az angolok leginkább arra igyekeznek, hogy Ostendét visszafoglalják. Majdnem naponta angol hidroplánok indulnak Furnesből és Dünkirchenből Ostende irányába, de a németek a fővényben felállított ágyúikkal visszakergetik őket. Az angolok sokszor jelentették már, hogy Dixmuident elfoglalták és Westendet is visszavették, ezt azonban a tudósító kétségbevonja. Az angolok egyik hadicsese az, hogy éjjel egész bataillonok szövettel áthozott eszímával igyekeznek a német lövészárkokat megközelíteni, de a németek a drótsővényeken kis harangokat helyeztek el és így ezek a támadások meghiusulnak.

A francia népfelkelők a harcvonalban.

Milanó, december 29. (M. T. I.) A Corriere della Sera páris levelezőjének jelentése szerint a francia népfelkelők tartalékjainak legnagyobb részét a délvidéken levő gyakorlótételekről a harcvonalba küldik.

A franciák keleti protekturátusa.

Bécs, december 29. Konstantinápolyból jelentik a „Südlav. Korrespondenz“ nek: Jól értesült török forrásból jelentik, hogy a porta megtette az első lépéseket a török birodalomnak a római szentszéknél való állandó képviselése ügyében. Hír szerint Törökország diplomáciai összeköttetése a Vatikánnal már a legrövidebb idő alatt életbe fog lépni és ezzel Franciaországnak a keleten élő katolikusok fölött gyakorolt protekturátusa is megszűnik. Dolei püspök, aki a portánál eddig mint pápai megbízott szerepelt, legutóbb külön kihallgatáson jelent meg a szultánnál és e kihallgatáson a püspök átnyújtotta a megbízó levelét.

A kihallgatáson nagyjából eldöntötték Törökország vatikáni képviselőjének kérdését is. Konstantinápolyban nagy jelentőséget tulajdonítanak ezeknek az elhatározásoknak,

Újévi cukorka és csokoládé-vásár

Román karácsonyra nagy választék cukorkákban, Kugler, Gerbeaud, Bonbonok budapesti árakkal, újévi cukorkákban óriási nagy választék.

ASZÓDI Kossuth-utcai fő és Rákóczi-uti csokoládékirály fióktüzetébe. Telefon sz. 635. Postai küldések naponta. Telefon sz. 635.

mert így Franciaország úgy Palesztinában, mint a Levantében elveszti befolyásos állását amelyhez Franciaország a keresztények fölött gyakorolt protektorátus által jutott.

A semleges államok nemzetközi konferenciája.

Newyork, dec. 29. (M. T. I.) A Timesnek jelentik Washingtonból: Venezuéle kormányja a pan-amerikai egyesülés vezetőségének azt az előterjesztést tette, hogy valamennyi semleges állam nemzetközi konferenciáját hívja egybe, hogy ezen a tanácskozáson a semleges országok háboru idején való jogainak revízióját megvitassák.

Az albán zavarok.

Zürich, dec. 29. A Citta di Bari nevű gőzös parancsot kapott, hogy Essad pasa rendelkezésére álljon, mert a pasa 800 fegyverest akar partra szállítani Durrazótól északra a felkelők ellen. Ott már előzőleg 8000 embert partra tettek. Általános a vélemény, hogy Albániában nagy események várhatók.

Arab törzsek a törökök mellett.

Konstantinápoly, dec. 29. A Turán című lap értesülése szerint Ila Soud arab törzsfőnök hatezer lovassal Bassorah elé indult a török hadsereg támogatására. A seregnek egy része Vemen felé tartott. Nedid Ibn Resid arab törzsfőnök hasonlóképpen nagy sereget szervezett és csak a török főhadvezetőség utasítását várja, hogy csapataival a török fő-sereghez menjen.

Gr. Széchényi Miklós Fetser püspökről.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök, legutóbbi körlevelében adja az egyházmegye tudtára Fetser Antal fsz. püspöknek győri püspökké történt kinevezését. A megyéspüspök midőn az örömhirt tudatja, egyben kifejezést ad annak is, mennyire átérti, hogy ezzel a kinevezéssel legbizalmasabb, tapasztalatdus és lelkiismeretes tanácsadóját veszítette el.

Fetser Antal kinevezett győri püspök ezen kinevezés folytán letette azt a fontos tisztséget, melyet a megyéspüspök mellett mint általános püspöki helytartó és ügyhallgató évekig viselt. Fetser Antalt még b. e. Szmrecsányi Pál nevezte ki püspöki helynökké, majd a székiüresedés alatt a káptalan őt választotta meg káptalani helynökké a székiüresedés tartamára s gróf Széchényi Miklós újra őt nevezte ki püspöki helynökké, mikor püspöki székét elfoglalta.

Fetser Antal az ő nagy tapasztalataival és óriási emlékező tehetségével, mely felölelt minden ügyet, ami az egyházmegyében több mint husz év óta előfordult, mindenkor feledhetlen szolgálatokat tett az egyházmegyének, a mit most a püspöki körlevél szép szavakkal örökít meg.

A püspöki körlevél így emlékezik meg Fetser Antal püspökről:

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége folyó évi december hó 6. napján Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával Fetser Antal felszentelt püspököt, nagyváradi lat. szert. székesegyházi kanonokot győri püspökké legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Mikor ezt a legmagasabb elhatározást egyházmegyéim idő papságával, közlöm, nem hallgathatom el, hogy amennyi örömet vált ki lelkemből ez a legmagasabb kegy, amely a fentiszelt püspök urat az egyház, a haza, a társadalom körül szerzett érdemeinek elismerésül magasabb vezető állásba szöli: annyira érzem a súlyát annak, hogy ez a legkegyelmesebb kinevezés elveszi az én tapasztalatdus, lelkiismeretes és legbizalmasabb tanácsadóm, egyházkormányzati ügyeimnek és gondjaimnak az osztályosát, akinek egyenes és mindig a szeretet által vezetett lelke éppen a legfontosabb és legnehezebb kérdésekben készséggel és hasznosan volt nagy segítségemre.

E legkegyelmesebb kinevezés következtében a fentiszelt püspök ur letette az évekig minden elismerésre méltó módon viselt általános püspöki helytartói és ügyhallgatói tisztségét, amely alól őt a leghálásabb köszönetemmel fölmentettem; abban a biztos reményben, hogy jóllehet meg is szakad az a külső jogi kötelék, amely a legkegyelmesebben kinevezett püspök urat az ő szülő-egyházmegyéjéhez fűzte: változatlanul fennmarad a szeretetnek az az elpusztíthatlan kapcsa, amely a méltóságos püspök ur és a nagyváradi lat. egyházmegyének a főpásztora, papsága, intézményei, társulatai közt kölcsönösen él megizmosodottan, hogy a távolság sem képes annak melegét apasztani.

A tejjel üzött visszaélések ellen.

A tejközpont felügyelő-bizottságának ülése.

Sok panaszra adott okot, hogy egyesek a nagyváradi piacon, különösen a karácsonyi ünnepek előtt, a vidékiektől, sőt a városi tejközponttól is összevásárolták a tejet s az árakat literenként 36—40 fillerre feleslegázva bocsátották forgalomba.

A város tanácsa, mint említettük, intézkedett, hogy a tejközpont ne adjon tejet ezeknek az élelmiszeruzsorásoknak.

A városi tejközpont felügyelő-bizottságának tegnapi ülésén is szóba jött ez a kérdés és most már talán csak tesznek valamely intézkedést, hogy az ilyen lelketlen uszorának eleje vétessék a nagyváradi piacon.

A felügyelő-bizottság ülésén Jurieskay Barna tb. tanácsos elnöklété alatt jelen voltak: dr. Ágoston Péter, Löwenstein Zsigmond, Molnár Imre gazd. felügyelő, dr. Nyíry Ödön, dr. Mayer László városi főorvos, Andó Frigyes a tejközpont vezetője és Czeglédy István aljegyző.

Elsősorban a lejáró tejszerződéseket tárgyalták. A beadott új ajánlatokat, amelyekben 1—2 fillérrel drágábban szállítják a városnak a tejet, elfogadásra ajánlják.

A tej viszont elárutói közül négynek felmondták az összeköttetést, míg a másik csoporttal, amelynek őt külvárosi szatócsa tagja s kóser tejet vesznek át a várostól s azt árutitják, akként, hogy a város nevében napi 600 litert vesznek át a Léderer gyártól, az eddig átvett mennyiség kétharmadára, tehát mintegy napi 400 literre ezután is javasolják az összeköttetés fentartását. Ugyanis erre a biztos fogyasztóra a városnak azért is szüksége van, mert nyáron is átveszik a tej mennyiségét s kóser tej kiszolgáltatására az orh. izr. hitközséggel kötött szerződés alapján kötelezve van a város. A biztos fogyasztás révén a rituális felügyelődjia is kisebb teher a városra. Emellett még mindig jut a piaera napi 600—800 liter, mivel a tejszállítók is emelték a napi tejmenyiséget. Régi összeköttetéseket így egyik napról a másikra különben sem akar a felügyelő-bizottság felbontani.

A bizottság tárgyalta azt a kérdést is, hogy a piaci tejárak érdekében szükséges volna az elővásárlás megszüntetése.

A tapasztalat szerint egyes kofák és tejkereskedők a Szent László-téren már korán reggel összeszedik a vidékiektől a behozott tejet s azután tetszés szerinti áron hozzák forgalomba.

Szükségesnek tartja a felügyelő-bizottság, hogy ez ellen intézkedjék a hatóság és a rendőrség és a nagyban való vételt akadályozza meg. A nagyban való vételnek az 5 literen felüli mennyiséget állapította meg a bizottság.

A királyt hívta komának.

A kabinetiroda érdeklődik.

A sok gyermek Isten áldása. A mostani nehéz megélhetési viszonyok között azonban tagadhatlanul sokkal több gondot okoz egy sok gyerekkel megáldott család apának a család fentartása, mint a régi jó időkben.

Egyik nagyváradi cipész iparosnál már kilenc gyerek fogyasztja a kenyeret s az öt fiú és négy leánynak a golya december 2-án egy új kis testvérkét, egy egészséges fiucsakát hozott.

A szegény ember nem esett kétségbe, ahogy a Gondviselés megadta a mindennapit a kilencnek, majd csak megadja a tizediknek is.

Nem esett kétségbe, hanem amint olvasta a lapokból, hogy bevették Belgrádot és ez éppen a király trónralépésének évtor-dulóján történt, amikor az 5 tizedik gyermeke is született, gondolt merészet és nagyot, papírt vett elő s megszerkesztett egy levelet a tekintetes kabinetirodába Bécsbe.

Egyszerű szavakkal elmondta benne, hogy ezen a nevezetes dátumon született a tizedik gyereke s most már hat fiút nevel Ő Felsége hadseregének, hogy ha újból veszély fenyegeti a hazát és trónt, megvédjék az ellenségtől.

Levele végén csak arra kéri a jóságos királyt, hogy fogadja el a komaságot.

Gondosan becsomagolta a levelet s anélkül, hogy még a feleségének is szólott volna, becsusztatta az instanciát az egyik postaládába s örült, hogy milyen örömet szerez a feleségének a királyi komasággal.

Igaz, hogy másnap azonban már bántotta a lelkiismeret, hogy nem lesz-e valami baj a dologból, de hát most már nem tehetett semmit, a levél valahol ott járt már a császárváros felé.

A kabinetirodában azonban gyorsan elintézés alá vették a dolgot. Alig pár nap múlva visszajött a szegény cipész kérvénye a rendőrséghez azzal, hogy a komaságot ugyan nem fogadja el a király, az ilyen komaság már a régmúlt idők emléke, kéri azonban a kabinetiroda a rendőrséget, hogy nyomozza ki, vajjon az illető cipész iparos anyagi helyzete milyen a rászorult és érdemes-e a segélyre.

Mint minden hasonló dologban, ebben az ügyben is Kemény Ignác r. kapitányt bízták meg a vizsgálat megejtésével. Midőn Kemény Ignác belép a lakás udvarára, a cipész elébe jött:

— Tudom kapitány ur — szólott, — hogy az én dolgonban jött. Nem lesz valami baj, vagy teljesítette Ő Felsége a kérésemet?

— Azt ugyan nem — válaszolta a rendőrtiszt, — hanem most bizonyosan megajándékozta a király.

A boldog családapa elszomorodott, midőn részletesen megtudta a választ.

— Nem azért irtam a levelet, hogy segítyt kapjak, de azt hittem, hogy az obsitom után, talán reménységgel kérhetem a komaságot, mert 12 évig hűséggel szolgáltam Ő Felségét — s előmutatta a végelbocsátó levelét.

A sok gyermekkel megáldott családapára, úgy találta rendőrség, nagyon is ráfér egy kis segítség s most ajánló véleménnyel vándorolnak vissza az akták a kabinet-irodába.

A komaságnak azonban vége.

A Berger korcsma.

Nagyvárad gyöngyének a Bémer-térnek ez a szegyenfoltja, a Berger korcsma megint felszínre került. A botrányok egész sorozata, ami ehez a putikhoz fűződik az egész város előtt ismeretessé tették. Főlöszleges tehát most annak a bemutatása. Hogy most mégis foglalkozunk vele annak az az egyedi oka, hogy a korcsmáros meghalt.

A haláleset föltétlenül maga után kell hogy vonja a korcsma halálát is. Ennek a szegyenfoltnak, mely még az ősi Nagyvárad kivénhedt emléke, el kell tűnni a Bémer-térről. Nagyvárad közönségének jóízlése, a város fejlődése, a közbiztonság megkövetelik, hogy a már évek óta szemünk előtt lévő mulasztást a hatóság pótolja. Eddig hiányzott erre a törvényes alap, mert az italmérségi jogot gyakorló korcsmárostól nem lehetett elvenni a kenyérkereseti eszközt. Most azonban itt az ideje, hogy előálljon a város jóízlésű közönsége és érvényt szerezzen kivánságának.

A hatóság még bizonyára nem adta ki másnak az italmérségi jogot. Mi tehát még idejében emeljük fel tiltakozó szavunkat az új engedély kiadása ellen. Emlékeztetjük a pénzügyigazgatóságot azokra a polgárok életét veszélyeztető orgiákra, melyek a korcsmából már az utcára is kiléptek, emlékeztetjük arra, hogy ennek az italmérésnek hiányát csak kétes existenciák, dologkerülő csavargók fogják megérezni, de emlékeztetjük arra is, hogy egy ily nagy város, mint Nagyvárad nem tűrheti meg, hogy ott, ahol legszébb épületének kellene állnia, ahova díszkedve kellene vezetni az idegen vendégeket, ott az alkoholizmusnak álljon egy putikja, mely előtt szeretjük elfordítani az idegenek tekintetét. A pénzügyigazgató ur ismeri ezt az évtizedes fekélyt és bizunk benne, hogy meg is fogja azt szüntetni az italmérségi engedély kiadásának megtagadása által.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kaphatók.

A HÁBORU

sok minden, értéknek kikürtölt jelszó ürességét bebizonyította. Vezérkedésre vágyó alakok egyszerre elhallgattak, nagyhangon nemzetközieskedő lapok hirtelen más hangnemre tértek át s a velük született gyűlölködésüknek legfeljebb a sorok közt, meglapulva próbálnak kifejezést adni.

Olyan időt élünk, a mikor bebizonyosodik, melyik érték igazi, melyik hamis.

A keresztény sajtó

az egyedüli, melynek nem kellett egy jottát sem igazítani sem elvein, sem nyilvános hitvallomásán. A krisztusi igazságok igazok maradnak a béke csöndes munkájában éppen úgy, mint az ágyuk dörgése közepett. Ezekben az igazságokban birja létének alapját a

TISZÁNTÚL

is, Bihar megye és Nagyvárad keresztény napilapja. Elveikért küzdöttünk és küzdünk tovább is: a keresztény Magyarországért, a keresztény magyar népért. Meggyőződésünk, és ezt minden nap jobban igazolja, hogy Magyarország a háboruban csak mint keresztény ország győzhet, a békében csak mint keresztény ország boldogulhat.

Ezeket az eszméket szolgáljuk háboruban és békében egyforma meggyőződéssel és lelkesedéssel, támaszkodva közönségünk egyre növekvő, lelkes, igaz, meggyőződéssel táborára.

Az új év előtt kérjük közönségünket, támogassa és **terjessze** lapunkat egyre szélesebb körben.

A keresztény sajtó támogatása biztos megalapozása a keresztény Magyarországnak.

HIREK

Grócz Béla — püspöki helynök.

Fetser Antal fsz. püspök győri püspökké történt kinevezése folytán lemondott püspöki helynöki tisztről. Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök az így megüresedett tisztségre Grócz Béla székesegyházi főesperes, prépostkanonokot nevezte ki általános püspöki helytartóvá és ügyhallgatóvá. A megyéspüspök körlevelében értesíti erről az egyházmegye papságát.

Az általános püspöki helytartónak kiváló joghatóságot biztosít az egyházi jog: a püspök akadályoztatása esetén a püspöki helytartó gyakorolja a püspöki joghatóságot az egyházmegyei kormányzat keretébe tartozó ügyekben. Erre a fontos állásra a legméltóbbat választotta ki a megyéspüspök, mert benne összpontosul a lelki ügyekben szerzett bőszeges tapasztalata, mind az egész egyházmegyének osztatlan nagybecsülése és szeretete.

Nagyváradnak egész közönsége ismeri Grócz Béla kanonokot nagyszívéről, mert a jótékonyság gya-

korlásában a legnagyobb érdemeket szerezte. A Grócz Béla jótékonysága igazi keresztény jótékonyság: zajtalan és igazi, nagy szeretetből fakad, melyet minden szegény tapasztalt, ki hozzá fordult, pedig ily szegény számtalan van, mert Grócz Béla a jótékonyságot valóban hősi fokban gyakorolja.

A megyéspüspök legutóbbi körlevelében a következőképp adja az egyházmegye tudtára Grócz Béla kinevezését:

Mikor előállott annak a szüksége, hogy akadályoztatásunk esetére az egyházmegyei kormányzat keretébe tartozó ügyek menetének biztosítása végett az általános helytartó és ügyhallgató tisztének a betöltéséről gondoskodjunk: megkönnyítette helyzetünket, hogy föltisztelendő Grócz Béla székesegyházi főesperes kanonok, legkegyelmesebben kinevezett őrkanonok, sz. Antalról címzett dráveci prépost ur személyében a székeskáptalannak olyan tagját választhatuk ki és nevezük ki püspöki általános helytartókká és ügyhallgatóvá, aki a közvetlen lelkipásztorokodásban szerzett bőszeges tapasztalatait; a részünkről megnyugvással előlegezett bizalmat; az egész egyházmegye papsága részéről méltán élvezett becsülést és szeretetet azzal a lelkiismeretes igazságérzettel fogja az egyházmegyénk javára használni, a melyért őt eddig is már mindnyájan becsüléssel környezzük.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hádsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

* Melegruhát a katonáknak.

Nagyvárad város közönsége nevében a városi tanács a cs. és kir. 37-ik gyalogezrednek, mint a város házi ezredének, ugyszintén a nagyvárad 4-ik honvéd gyalogezred harctéren levő legénysége részére 1915. január hó 1-ső napjaiban nagyobb mennyiségű téli keztyüt és meleg téli kapcát fog küldeni. Ebből az alkalomból azzal a kérelemmel fordulok Nagyvárad város közönségéhez és különösen Nagyvárad város kereskedőihez, hogy a város közönsége ezen küldeményeihez, amennyiben hasonló adományokkal hozzájárulni sziveskednének, ezen ajándékok is egyidőben elküldhetők volnának. Ugyanezért kérem azokat, akik már meleg keztyü, meleg lábvédő vagy meleg alsóruhát nélkülözhetnek, ezen adományukat a harctéren küzdő fiaink és testvéreink részére a város polgármesteri hivatalához 1915. évi január 1-ig eljuttatni kegyeskedjenek; amikor is azokat a fenti célra együtt legkönnyebben eljuttathatom. Nagyvárad, 1914. december hó 24. Rimler Károly polgármester.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe Balázs Jenő végzett ügyhallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A győri káptalan küldöttségének elutazása.** Megirtuk, hogy a győri káptalan három tagu küldöttség útján üdvözölte a győri egyházmegye új főpásztorát, *Fetsor* Antal püspököt. A küldöttség tagjai tegnap reggel utaztak el Nagyváradról. Tiszteletükre hétfőn délben *Fetsor* Antal püspök ebédet adott, melyen gr. *Széchenyi* Miklós püspök és a nagyvárad-i káptalan tagjai is részt vettek. Este gróf *Széchenyi* Miklós püspök adott vacsorát, melyre *Fetsor* Antal győri püspök, a győri vendégek és a várad-i káptalan tagjai voltak hivatalosak.

* **Kirendelés.** A m. kir. igazságügy-miniszter dr. *Poynár* Miklós élesdi gyakorló ügyvédet a nagyvárad-i kir. ügyészség kerületébe ideiglenes ügyészségi megbízottá rendelte ki.

* **Az ország felajánlása Jézus Legszentebb Szívének.** Minden reménységünk ebben a ránk kényszerített óriási háboruban őseink példájára az igazságos Isten mindenható hatalma. Ő a mi erősségünk s a mint a német császár minden diadal után nyíltan hitvallást tesz mélységes vallásos meggyőződéséről, mellyel minden dicsőséget Isten kegyelmére vezet vissza: mi is uralkodó királyunk, a hitvalló Rákóczi, Hunyady példájára Istentől reméljük igazságos ügyünk végső diadalát. Ennek a szent meggyőződésnek ad kifejezést az egész Magyarország január elsején, a mikor az összes templomokban Magyarországot Jézus Legszentebb Szívének fogják felajánlani a hívők milliói és millió. Jézus Szíve legyen ez ország és igazságos ügyünk és az érte küzdők hatalmas oltalma. Nagyváradon a felajánló ájtatosságot január 1-én délután 5 órakor a székesegyházban gróf *Széchenyi* Miklós megyéspüspök tartja; az ájtatosságra hivatalosak az összes katonai és polgári hatóságok.

* **Katonai kinevezések.** A király *Kalinka* János 101. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot tartalékos főhadnaggyá, *Korda* Kálmán 37. gyalogezredbeli tartalékos zászlóst tartalékos hadnaggyá, dr. *Aszódi* Ottó 37. gyalogezredbeli tart. zászlóst tart. hadnaggyá nevezte ki. A 7. huszárezredben őfelsége báró *Podmaniczky* Béla és gróf *Széchenyi* Győzőt tart. főhadnaggyokat tartalékos századosokká, bártafi *Glac* Béla, gróf *Mailáth* György, *Telegdy* László, báró *Fiáth* Tibor, báró *Bálinti* Károly tartalékos hadnaggyokat tartalékos főhadnaggyokká; az 1. huszárezredben *Giesecke* Gusztáv és báró *Jósika* Gábor tart. főhadnaggyokat tart. századosokká, báró *Grimmenstein* Ferenc, vinechidi *Vincze* Dezső, dr. *Mihalovits* István, alsómátyásfalvi *Mattyasovszky* Zoltán, *Schindler-Barnay* János, *Hollós* József, nemes *Huszár* Tibor, *Schneider* Vilmos, nemes *Gáspárdy* Béla és nemes *Reisner* Gusztáv tartalékos hadnaggyokat tartalékos főhadnaggyokká léptette elő.

* **Miniszteri rendelet a hadikölcsön jegyzéséről.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a pénzügyminiszter rendeletét arra az esetre, ha a hadikölcsönt jegyző valamely pénzintézetnél betétre elhelyezett betétét kötötte le a jegyzett hadikölcsön fedezésére. A rendelet úgy intézkedik, hogy ha a pénzintézet a betét felmondását nem vette tudomásul s a felmondott betétet át nem utalta, a pénzintézet nem köteles kifizetni a betétet, hanem a betétet másképp gondoskodhatik a jegyzett kötvény kifizetéséről 1915. január 8-ig, de már előbb is bejelentheti, hogy a jegyzést fenntartani nem kívánja s ez esetben a jegyzés hatályát

veszti s a jegyzett összeg kifizetésére a betétet nem kötelezhető.

* **Ujévi üdvözlések megváltása a katonák javára.** A hadsegélyező hivatal vezetősége megkereste *Hlatky* Endre főispánt, hogy a törvényhatóság területén alkalmas módon propagálja az ujévi megváltások eszméjét. A többek közt úgy is: a gyűjtési akció a háboru szülte nyomor enyhítését még kis mérvben eredményezte. Új bevételi forrásokról kell a társadalom lehető megterhelése nélkül gondoskodni. Ha valaha — most kell megszivlelnie a társadalomnak, hogy a stereotyp ujévi üdvözlések megváltásával siró özvegyek és árvák könnyeit lehet felszáritani. Csak annyit kérünk, hogy azt az összeget, melyet ki-ki az ujévi szokásos üdvözlésekre költ, adja az idén a katonai özvegyek és árvák alapja javára. A megváltási összeg „mint szeretet adomány” portómentesen küldhető be a Hadsegélyező hivatal pénztárába (Budapest, IV. Váci-utca 38. sz. a.) A beküldött összegek hirlapilag fognak nyugtáztatni.

* **A Kath. Kőr. vetítő-estéje.** Konstantinápolyt és vidékét mutatta be tegnap pompásan sikerült képek kíséretében a Kath. Kőr. vetítő-estéjén dr. *Pataky* Arnold theol. tanár. Az élvezetes, színes előadást a szép számú közönség zajos tapsokkal honorálta. A legközelebbi előadás jövő kedden, d. u. 5 órakor lesz, amikor dr. *Krüger* Aladár a mostani világháboru vezérlő szereplőinek működését fogja ismertetni s a főbb szereplők arképeit és a nagyobb esatákról készült felvételeket mutatja be.

* **Köszönet a katonák karácsonyfájára küldött ajándékokért.** A vezetésem alatt álló nagyvárad-i m. kir. bábaképző intézetben létesített katonai kórházban ápolat sebesültek és betegek részére rendezett karácsonyfa ünnepélyre a következő adományok érkeztek be: a Jobbkéz részéről 8 drb karácsonyfa edességekkel és diszkekkel, 48 drb kalács, 46 drb zsebkenő, zacskóvá átalakítva, minden jóval és hasznos tárgyakkal megtöltve. Markovits Antalné urnától Inándról egy nagykosár alma, Weinberger Lajosné urnától diós- és mákospatkó és nagymennyiségű cigaretták. Csatári Józsefné urnától 1 drb karácsonyfa szivarral és egyéb edességekkel feldiszitve, 30 liter égett bor, 8 drb diós és mákos nagy kifli, 46 drb kuglóf, 1 nagykosár alma, 250 drb cigaretták, dr. Szladits Károlyné urnától 10 doboz egyenkint 1 kgr. súlyu vegyes csopót, 5 kgr. cukor, 2 kgr. teasütemény, 2 liter rum, fél kgr. tea. A Konrad családtól 60 kor. készpénz, 1 karácsonyfa feldiszitve, 100 drb szivar, 1300 drb cigaretták, 2 kgr. ementálisajt, 20 liter bor. Az intézet, valamint a sebesültek és betegek nevében hálás köszönetet mondok az összes nemesszívű adakozóknak, valamint a Jobbkéz és Vörös-Kereszt Egylet hölgytagjainak ezen legnagyobb elismerésre méltó anyagi és szellemi fáradozásaiért és közreműködésükért dr. Konrad Jenő igazgató-tanár.

* **Adakozások.** A Váradvelencén ápolat sebesültek karácsonyfájára még a következők adakoztak: Kiss Ernesztin 50 pogácsa, egy nagy üveg befőtt. Lukács Mária és Gaurorijné 6 kg. csemege szalonna. Schvartz Samuné 1 kg. szaloncukor, 300 cigaretták. Ladányi Józsefné 4 kor. Mely adományokért köszönetét fejezi ki Harmathy Károlyné.

* **Ujévi üdvözlés megváltás.** Kiss Bertalan 2 koronát küldött szerkesztőségünkbe ujévi üdvözlés megváltás címen a hadsegélyező hivatal céljaira, mely összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezetben a legközelebbi befizetés.** Ő év utolsó napjára esik. Erre való tekintettel befizetést délelőtt is lehet teljesíteni, mert d. u. csak 4 óráig lesz hivatal. Akiknél III. évtársulati gyűjtő-iv van, sziveskedjenek vele elszámolni. Lehet mindennap d. e. 8-12 ig, d. u. 3-6-ig.

* **A kamara értesítése.** A nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a m. kir. pénzügyminiszter ur oly célból, hogy az egyes román eladókkal megkötött gabona és liszt kiviteli ügyletek lebonyolíthatók legyenek anélkül, hogy az országban levő zsákkészletek, amelyeknek fentartása érdekében zsákkivitelitilalom becsajátatott ki, csökkenésnek legyenek kitéve, az egész Romániából gabonával vagy liszttel megtöltve behozatalra kerülő és már egyrészt a magyar szent korona országaiból üresen oda kivitelre kerülő zsákok csereforgalmára nézve megállapította a módokat, amelyek a hivatalos órák alatt a nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamarában megtekinthetők.

* **Czillér Imre** olesó napjai december 31-ig meghosszabbítva. Konstatálnunk kell, hogy a közönség megértette a Czillér-féle áruház intencióit és honorálta is. A három olesó nap egy közönség, mint a Czillér áruház szempontjából kitűnően sikerült. Ez számokban kifejezve egész tekintélyes összeget jelent a sebesült katonáink és a menekültek javára. De mert folyton érkeznek sebesült katonák, több pénzre van szükség, de még sokkal nagyobb Váradon a vásárlási kedv, mint ahogy a Czillér-cég gondolta és a három nap nem volt elég, ezért a Czillér cég elhatározta, hogy a most lezajlott olesó napot december 31-ig meghosszabbítja. Mai számunkban részletes tudósítást közöl a cég az olesó árakról.

* **Ingyenes tanoncközvetítés.** Értesítjük a tanonctartó t. iparomstereket, hogy lakatos mesterségre félfizetéssel két szerelő, ingyen pedig egy tanulót elhelyezhetünk. Tanoncszükségletek iránti megkereséseket elfogad: Az Orsz. Gyermekvédő Liga Tanoncotthonának vezetősége, Sztaroveszky-u. 15. Telefon 833.

* **Az áldott kezek munkája.** A sebesültek karácsonyára az utolsó napokban még eme küldeményeket kapta a Jobbkéz: Özv. Leitner Lajosné 10 kor. koszoru megváltás, Szénási Rózsika 2, Kovács Rózsika 2, Kerekes Istvánné 2, Grunspan Rózsika gyűjtése 450, Pap György 10, özv. Csera Sándorné 10, Vörös-Kereszt 200 korona. — Diót, süteményt küldtek: Farkas Piroka, Miskolezy Ferencné, Losonezi Iluska, Gálbori Samuelné, S. Kovács igazgató, Kemény Gizella, Kellner Györgyné, Steiner Szerén, Denku Katalinka, Novák Jánosné, Szücs Józsefné, Czyllek Ernőné, Südiné urnó, Lakatos Sándorné. A karácsony estén 97 karácsonyfa volt felállítva, 32 kórházban, közte 3 üdülő helyen. Összesen 6338 sebesült kapott emlékezéskendő, egy-egy meleg harisnyát, almát, diót, cukrot, tésztát, 1 kis kalácsot, valamelyes kis tárgyat (kis erszény, notesz, fésű, tükör, kefe, pipa, levelezőlap) cigarettát, bort s vacsorát.

* **Köszönet a katonák karácsonyáért.** A nagyvárad-i cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága kedves kötelességet teljesít, midőn saját, valamint a sebesültek és betegek nevében a „Vörös-Kereszt” és „Jobbkéz” egylet hölgytagjainak, valamint a nemes város összes jótévhálás köszönetet mond ezen valóban nemes szívre valló ténykedésükért midőn ezen 28 osztályban 5000 betegágyat magába foglaló

hórház minden egyes kórtermében karácsonyi estélyt rendeztek. Tündérkezek meleg otthonná varázolták a sok szomorúságot és fájdalmat magába rejlő hajllokot és sikerült is a sebesültekkel legalább egy pillanatra is a hozzátartozó hiányát elfeledtetni. Nem mulaszthatja el a tartalék kórházparanesnoksága felhasználni ezen alkalmat, hogy Nagyvárad város lelkes közönségének anyagi és szellemi fáradozását, közreműködését különösen Des Echerolles-Kruspérné bárónő Oméltósága és Pally Lajoné urnőnek saját hatáskörükben buzgó és körültekintő vezetésükért a leghálásabb köszönetét kifejezni, azon alázatos kérelemmel, hogy tekintve a cél nemes voltát hathatós támogatásukban bennünket ezentul is részesíteni kegyeskedjenek.

*** Olomból—arany.** Páratlanul álló irodalmi vállalkozás első terméke került ki múlt évben a sajtó alól: a Tolnai Világlexikona első kötete. Ennek a lexikonnak a megjelenése valóságos világirodalmi esemény. Sok millió koronába kerül a 25 kötetből álló műnek a megalkotása. Három millió korona értékben 500 waggon papiros lesz szükséges az egész munka nyomásához. A 16,000 oldalra terjedő műben 30,000 kép, színes műmelléklet és térkép foglal helyet. A hatalmas munkát, amelyből félevenként egy-egy kötet hagyja el a sajtót. 160 egyetemi tanár és kiváló író szerkeszti. Remekbe illő bekötését — melyet bronz dombormű ékesít — Heloing iparművészeti tanár stilizálta. Ezt a páratlanul álló irodalmi művet, melynek kulturális missziója felül mul minden hasonló vállalkozást. Tolnai Simon, a magyar könyvkiadók ezermestere szédítő módon teremtette meg. Azok, akik a Tolnai Világlapjára kilenc koronával félevenként előfizetnek, teljesen ingyen, minden ráfizetés nélkül kapnak egy kötetet, bolti ára azonban 20 korona kötetenként. Eddig 5 kötet jelent meg.

x Kőhögés, hurut, rekedtség ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

*** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyvekre és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák d. e. 9-től 12-ig.

x Kiadó lakások. Szacs-vay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x Családi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60. továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű MARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B. Telefon 13-02

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Kiadó hosszabb, vagy rövidebb időre modern berendezésű utcai és udvari butorozott szobák fürdőszoba használatul havi 30 koronától kezdve. Nagy Sándor-utca 4.

x Kiadó lakás 3-4 szobás utcai lakás, fürdőszobával. Értekezhetni Nagy Sándor-utca 4.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Éva.
Csütörtökön: Tarka kabaré.
Pénteken délután: A mozi király.
Pénteken este: Ocskay brigadéros.
Szombaton: Szibill.
Vasárnap délután: Limonádé ezredes.
Vasárnap este: Egy katona története.

A színház Szilveszter esti Tarka kabaréja a rendes időben, este 8 órakor kezdődik.

Ocskay brigadéros. Keresve sem találhatott volna a színház vezetősége újév napjára alkalmasabb darabot, mint Herczeg Ferenc értékes Ocskay brigadérosát. Régi, daliás, harcos idők gyönyörű történelmi emléke ez a darab, amely most, amikor a magyar nemzet egy világháború központjában áll, a maga nagy, tradicionális lelkesítő erejével, úgy beillik a jelen közhangulatba. Amellett, hogy Herczeg Ferenc történelmi drámájának címszerpét, újév napján nálunk Bihari Ákos, a jeles drámai művész játssza. Az Ocskay brigadéros ez alkalommal teljesen új szereposztással és betanulással kerül színre.

A színház Tarka kabaréja. Az idén szomorú körülmények között köszönt ránk az év utolsó napja, amelynek éjszakáján amint a tizenkettőhöz ér az óramutató, észrevétlenül egy új esztendőbe fordulunk, a melynek küszöbén a maga ezer és ezer veszedelem és gyászával, még mindig ott fognak sorakozni a háború rémségei. De az új

virradat hajnalán új remények csirája is fakad egy még ismeretlen év misztikus mélyében és ezeknek a reményeknek a derűs fénye az, amely kell, hogy előrevetett sugaraival bearányozza számunkra az év utolsó napjának: Szilveszter-napjának ünnepét. Azok között a mulatságok között, amelyeket ezen a napon rendeznek, tekintélyes helyet kér a maga számára a színház, amelynek társulata pompás Tarka kabaréval kedveskedik a közönségnek. A vidámság, tréfa, kedély és humor csak egy ilyen bő műsor előadás keretében feltalálható, azt mind a néző elő tárják a színtársulat tagjai, akiknek ez alkalommal a kabaré-művészet világából is számosan segítségükre sietnek, hogy a Szigligeti színház Szilveszter napi Tarka kabaréja minél maradandóbb emléket hagyjon maga után. A színtársulat tagjai a legmelegebb ambícióval, a legfáradhatatlanabb buzgalommal igyekeznek ennek az előadásnak a sikerét biztosítani és hogy a megelégedés teljes legyen, most csak az kell már, hogy a közönség érdeméhez képest, a maga érdeklődésével honorálja a színtársulat törekvéseit.

IRODALOM

Az „Új Idők“ 20-ik karácsonya.

Most 20 esztendeje, hogy a magyar családok kedvelt hetilapja az „Új Idők“ első száma megjelent. E husz év alatt az egész ország intelligenciáját hódította meg Herczeg Ferenc kitűnő hetilapja, melynek ezidei karácsonyi számában a szerkesztő Herczeg Ferenc új regényt kezd el. „Magdaléva két élete“ címmel. Nagy Endre bájos elbeszélése „Feleségem a Zsuzsi“, Tormay Cecile művészi erejű legendája Zilahy Lajos szépségeiben gazdag verses meséjének, „9 rongyos katoná“-ról, Szaboleska Mihály lendületes karácsonyi legendája, Ujhelyi Péter vezérkari százados cikke a tüzéségről, a Pillanat felvételek gazdag rovata, stb. teszik még változatosabbá a lap szövege részét. A jó és rossz izlésről kép és cikk számol be éppen úgy, mint a tábori levelek postai osztályozó és gyűjtő állomásairól. A háborús egész sorozata az északnyugati és déli harcterek érdekes epizódjait mutatja be és ott találjuk közöttük a német császár és hat fiának továbbá a trónörökös négy fiának kedves pillanat felvételeit. Az „Új Idők“ előfizetési díja félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot kívánságra ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, VI, Andrassy-ut 16.

Az Élet karácsonyi száma.

Az Andor József szerkesztésében megjelenő kitűnő szépirodalmi folyóiratunknak karácsonyi száma szenzációsan gazdag mind szellemi, mind illusztrációs részében. A külsejében is pompás, új művészi címlappal díszített hetilap egész sokaságát közli a magas nivóju cikkeknél és szépirodalmi olvasmányoknak. Ezuttal ünnepi cikkeket írtak dr. Prohászka Ottokár és Bangha Béla; előbbi „Jöjjön el a te országod“ címmel a világháború borzalmi között a karácsonyi ének diadalát hirdeti, utóbbi pedig azokról emlékezik meg, akiknek soha sincs karácsonyuk. A karácsonyi lélekmelegítőjéről, a „Fényesség éjszakájá“-ról szól Cypriának szárnyaló cikke is. Dr. Landauer Béla egy színes haretéri levelet közöl a „Sárvárak“ról. A keresztény szellemű szépirodalmat Domonkos István, P. Ábrahám Ernő és Tarczai György reprezentálja egy-egy novellával, a versek között pedig Anka János-

nak nagyértékű magyar mithosát, Garai Anna karácsonyi énekét és Sik Sándornak, valamint Zoltán Vilmosnak egy-egy kitűnő műfordítását találjuk. A rovatok is gazdagok és színesek. Az aktuális képeken kívül több művészi illusztrációt közöl a kitűnő folyóirat, amelynek szerkesztősége a kiadóhivatala 1915. január 1-től Budapest, I., Fehérvári-ut 15. sz. alatt lesz.

Magyar Kultura. Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5 én és 20 án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: A világ háboruja és a béke világa. Dr. Prohászka Ottokár. — Az ember helye a természetben. Dr. Platz Bonifác. — Az összeomló Franciaország. Dr. Bozóky Géza. — A nőkérdés a háboru után. Dr. Jehlicska Ferenc. Tárca: A hősök éjjeli miséje. Harsányi Lajos. — A kaukázusi 2. kozákezred Aknaszlatinán. Boschetti Andor. Pajzs és kard: Levélszokrény. 37. A női divatok morálja és a háboru. r. — A nemzeti katarzist . . . f. — A skolasztikáról . . . bb. — Szemlék és kritikák: Könyvek: Ernst M. Roloff. Lexikon der Pädagogik. Nagy Vince. — Dr. Pallmann Péter. A magyar piaristák II. József uralkodása alatt. Dr. Lukács József. — Dr. Angyal Pál. Háboru és sajtószabadság. Dr. Döry Ferenc. — A. Hartmann: Psychologia arti pastorali applicata. Dr. Czákó Ambrus. — Színház: Kriszkindli. —k. — Fészék a viharban. Dr. Alszevgy Zsolt. Napló: A háboru története. II. Ackermann Kálmán. — Délkoreai magyar misszió. Gróf Vay Péter. — A haditudósítók. B. K. — Adatok Oroszország szociális és közgazdasági életéből. B. K. — Hogyan készül „Az Est” bázeli tudósítása? B. K. — Hitmentes vallásoktatás . . . c. j. — Az olasz szabadságharcokról . . . B. K. Rövid följegyzések. — Olvasóinkhoz.

Legújabb táviratok.

Viasszvert montenegrói támadás.

Budapest, december 29. A főhadiszállásról jelentik: Az orosz 8. hadsereg, amely körülbelül egy héttel ezelőtt a Kárpátokon át előrenyomult, haderőink ellen a támadást megkezdte. Kiegészítésekkel és friss hadosztályokkal annyira megerősödött, hogy célszerűnek látszott csapatainknak a szoros-magaslatokra és a Gorlice körüli területre visszavonni, ami egyébként a helyzetet északon nem befolyásolta.

A balkáni hadszíntéren a montenegróiak élénkebb, de eredménytelen tevékenységet fejtettek ki. Trebinjétől előtéri állásaink ellen intézett gyenge támadásokat könnyűszerrel visszavertük és az ellenséges tüzérseget elnémítottuk. Krivosije egyik erős határerődje ellen a montenegrói lövegek természetesen legkisebb eredményt sem értek el. Hőfer altábornagy. (Min. sajtóosztály.)

200,000 a franciák újabb vesztesége.

Rotterdam, december 29. (Tud. táv.)

A Courant közlése szerint a franciák 8 napos offenzívájának eredménye, hogy 20 hegyi erőd ismét a németeké lett. Courant

szerint a franciák vesztesége 200,000 ember.

Zemplénmegye közgyűlése az oroszok betöréséről.

Budapest, december 29. (A sajtó bizottság engedélyével.) Sátoraljaújhelyről jelentik: Zemplénmegye közgyűlésén Dokus Gyula alispán jelentést tett az oroszok betöréséről. Az oroszok november 19-én tüntek fel a megyében, s 380,000 katasztrális holdat 170 községgel, 60,000 lakóssal elfoglaltak. December 12-én végleg kivertük. Némely járásban, különösen Homonnában és Mezőlaborban nagy károk vannak.

Döntő harcok a Visztula körül.

Rotterdam, december 29. (A sajtó bizottság engedélyével.) A Rotterdami Courant írja: Pilica és az Alsó-Visztula között vannak a harcok. Nove-Siestotól nyugati irányban is verstnyire tovább folynak a harcok. Az lesz döntő, hogy a szövetségesek tudják-e folytatni a megkezdett bekerítő mozdulatokat. A Pilicától északra levő orosz hadsereg veresége megpecsételi a többi orosz hadseregek sorsát. (M. T. I.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya. 33980—1914. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 18616—1914. eln. számú körrendelete folytán közhírré teszem, hogy mindazoknak a népfelkelésre kötelezetteknek, akik a népfelkelési bemutató szemlére behívtak és a szemlén meg nem jelentek, ebbeli mulasztásuk amennyiben nem véltlen vagyis azt elfogadhatóan igazolni nem képesek az 1890. évi XXI. t.-c. 4. § ában meghatározott büntető rendelkezések alá esik, amely szerint a mulasztás vétség, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart, a cselekmény büntetett képez. A vétség büntetése egy hónaptól három hónapig terjedő fogság a büntetett: hat hónaptól két évig terjedő börtön.

A mulasztók felelősségre vonatása céljából a honvédelmi miniszter ur elrendelte, hogy mindazok a népfelkelésre kötelezettek, akik összeírás végett nem jelentkeztek, valamint azok, akik összeíratk, de a népfelkelési bemutató szemlén meg nem jelentek, jegyzőkönyvileg kihallgatásának arra nézve, hogy az összeírásra, illetőleg a bemutató szemlére történt behívásnak miért nem tettek eleget? Azokkal az összeírt népfelkelésre kötelezettekkel szemben pedig, akik távollét, vagy más ok miatt jegyzőkönyvi kihallgatás végett elő nem állíthatók, a nyomozás folyamatba tétessék és feltalálásuk esetén jegyzőkönyvi kihallgatásuk iránt a szükséges intézkedések foganatosításának.

A kipuhalt népfelkelésre kötelezettek 1915. évi január hó 4. és 5. én, valamint január hó 25-én és 26. án tartandó népfelkelési utóbemutató szemlére ezennel behívtnak.

Azok a kipuhalt népfelkelésre kötelezettek, akik a fentebb kitűzött utóbemutató szemlére 1915. évi január hó 26. ig elővezetettek nem lesznek, megvizsgálás és azonnal

való bemutatás végett haladéktalanul a honvédkiegészítő parancsnoksághoz fognak elővezettetni.

Mindezekből kifolyólag felhívom azon népfelkelésre kötelezettek, akik összeírás végett ezideig még nem jelentkeztek, valamint azokat, a kik összeíratk ugyan, de a népfelkelési bemutató szemlén meg nem jelentek, hogy jegyzőkönyvi kihallgatásuk végett legkésőbb 1915. évi január 3-ig a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 32. számú szoba) annyival is inkább jelentkezzenek, mert a ki az előző szemléről való elmaradását kellőképpen igazolni nem tudja, azzal szemben a büntető eljárás haladéktalanul meg fog indíttatni.

Nagyvárad, 1914. december 27.

Eleméry Ferencz,
katonai tanácsnok.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsdő-u 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur folyó évi dec. 13-án kelt 19720/1914. eln. számú burrendeletével az összes ló állítási járasok lovainak újabb osztályozását rendelte el az 1912. évi LXIX. t.-cz. 4 §-a alapján.

Felhívom ennél fogva mindazokat, a kiknek irtokában ló, öszvér, öszvérszamar, számár van, hogy azok számát és nemét, valamint a lovaikhoz tartozó máhás állat felszereléseket a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 32. sz. szoba) az 1914. évi december hó 25-től 1915. évi január 1-ig terjedő 7 nap alatt a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentsék be.

A bejelentést írásban a katonai ügyosztályánál ingyen kiszolgáltató bejelentő lapon kell megtenni.

Ez alkalommal nem kell bejelenteni a járműveket (hintó, szekér) miért is a bejelentési lap rovatát közül csak az 1—6. és 15. rovatok lesznek kitöltendőek.

Nem kell bejelenteni a következő lovakat:

a) az Ő felsége és a királyi ház udvartartásához tartozó lovakat;

b) a nemzetközi jog értelmében területenkivüliséget élvező személyek használatára szolgáló lovakat;

c) a fegyveres erőhöz tartozó egyéneknek annyi lovat, ahányat mozgósításkor tartani kötelesek;

d) a csendőrséghez tartozóknak szolgálatuk teljesítéséhez szükségelt lovait;

e) az udvari és állami ménesezetteknek, állami ménesezettek, mén és csikó telepeknek tenyész és gazdasági lovait;

f) a kincstár tulajdonában levő lovakat. A ki a lovak és máhás állat felszerelések bejelentése tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget kihágást követ el és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetettik.

Nagyvárad, 1914. decembar 22-én.

Eleméry Ferencz,
katonai tanácsnok.

Czillér olcsó napjai

közóhajra meghosszabbítva december hó 31-ig!

Áruházamban nem tudom elhelyezni az utóbbi időkben megérkezett nagy mennyiségű

ujdonságokat

ezért értesitem a t. közönséget, hogy raktáram egy tetemes részét a rendes bolti árnál 50, 40, 35, 30 és 25 százalékkal olcsóbban adom.

Három napon át olyan tömegben kereste fel áruházamat, Nagyvárad és Biharmegye közönsége, hogy **19 alkalmazottammal együtt sem tudtam mindenkit kiszolgálni**

Ezért számos oldalról felhangzott óhajnak engedve:

egészen december 31-ig fognak tartani az olcsó napok.

Az olcsó napok teljes bevételének egy százalékát a nagyváradi sebesült katonák javára adom.

Nagyvárad, 1914. december 25.

Czillér Imre Nagyáruháza.

Női ruha és Blous-kelmék, méterje:
2.40 helyett K 1.20, 8.— helyett K 4.—
3.60 helyett K 1.80, 10.— helyett K 5.—
4.50 helyett K 2.40, 12.— helyett K 6.—
6.— helyett K 3.—, 16.— helyett K 8.—
Barchetek, szintartók 1.60 helyett 80 fill.
Finom szövött barchetek, 2.40 helyett
1 K 60 f.
Gyönyörű ruha barchetek 120 cm szé-
les, 3.20 helyett 2.40
Ing és Blous zefir, legfinomabb, 2.40 he-
lyett 1.60
Gyapju delain 2.— és 2.40 helyett 1.—
Etamin és grenadin 2.— helyett 1.—
Eponge ruhavásznak 1 K-tól feljebb
Blous selymek 1 K-tól feljebb
Ernyők 2 K-tól feljebb
Függöny, szövet, plüsch és csipkéből, 25
százalék engedménnyel.
Selyemkendők, Chenilia és Himalája
Sálak, Berliner és Harasz kendők
25 százalék engedménnyel
Tricó, Selyem, Lüster és Cloth alsó
szoknyák, pazar választék, 30 szá-
zalék engedménnyel
Batist és Lüster kötény, divatos formák-
ban, 35 százalék engedménnyel
Női Blousok szövet, selyem, etamin és
batistból, 50 százalék engedmény.

Női és Gyermekek kabátok és ruhácskák
40 százalék engedménnyel
Uri, Női és Gyermekek fehérneműnél 25
százalék engedmény
Szörme-árak: Muffok, boák, sapkák,
kalapok legolcsóbban. Vörös és kék
róka, alaskai róka, nyest, skunks,
sealskin, mouflan, angora fajokból
Harisnyák 50 fillértől feljebb, Keztyűk 40
fillértől feljebb
Lélekmegelitők, svetterek 2 koronától
feljebb
Kezdt és kész kézimunkák: montiro-
zott párnák, írómappák és esettek
30 százalék engedménnyel
Retikülök és színházi tarsolyok, legye-
zők, ernyők és botok 30 százalék
engedménnyel
Férfi gallérok és kézelők: 5 rétü legjobb
minőség, álló gallér 50 f. helyett 36 f.
dupla gallér 70 f. helyett 44 fillér,
legfinomabb kézelők párja 1 K he-
lyett 60 fillér
Nyakkendők 1 K helyett 60 f., 1.50 he-
lyett 80 f., 2 K helyett 1.10, 3 K he-
lyett 1.50, 4 K helyett 2 K, 5 K he-
lyett 2.50, 6 K helyett 3 K
Férfi és gyermek kalapok, sapkák 30
százalék engedménnyel.

Czillér olcsó napjai

közóhajra meghosszabbítva december hó 31-ig!